

Урок 1. Мова — найважливіший засіб спілкування, пізнання та впливу.

Мета: розкрити значення мови як найважливішого засобу людського спілкування, пізнання і впливу, її роль у людському житті; розвивати усне й писемне мовлення; виховувати любов до рідної мови.

Обладнання: підручник, дидактичний матеріал.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Хід уроку

I. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ Й МЕТИ УРОКУ

● Вступне слово вчителя.

«...Українське слово. Ти частка тих, що вже давно померли, їх кров живуща, їх жага нетлінна, безсмертна і велична, як Говерла, багате і дзвінке, як Україна. Закоханим — ти лагідна, як мати, а недругам — як постріл із гармати. Беру тебе, як скарб, в пісенній вроді з джерел, що не міліють у народі». (Д. Луценко)

— Як ви розумієте слова Д. Луценка? Яке значення має рідна мова у вашому житті?

● Знайомство з новим підручником.

● Ознайомлення з передмовою та використаними в підручнику умовними позначеннями (знаками-символами).

II. СПРИЙНЯТТЯ Й ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

● Ознайомлювальне читання тексту.

Ознайомлювальне читання тексту; визначення його стилю та жанру; створення власного висловлення про мову з використанням ключових слів (вправа 1).

● Мовознавче дослідження.

Визначення стильової приналежності тексту; робота з тлумачним словником; переказ тексту (вправа 3).

● Робота в парах.

Опрацювання рубрики «Народна мудрість». Складання міркування за змістом останнього вислову (вправа 6).

III. ЗАКРІПЛЕННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

● Комунікативний практикум.

Читання тексту за особами; добір синонімів; створення монологу-пояснення (вправа 5).

IV. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Скласти твір-мініатюру або листа нащадкам за одним із прислів'їв.

Що маєш казати — наперед обміркуй. Говори мало, слухай багато, а думай ще більше. Краще мовчати, ніж брехати. Дав слово — виконай його.

Шабля ранив голову, а слово — душу. І від солодких слів буває гірко.

2. Підготувати розповідь у науковому стилі з теми «Мова — засіб мислення і спілкування» (вправа 7).

V. ПІДСУМОК УРОКУ

● Бесіда:

— Чому мова — засіб спілкування, а мовлення — процес спілкування?

— Як ви розумієте поняття спілкування (комунікація)?

— Чи мовлення і спілкування одне й те саме? Якщо ні, то чому?

— Яку роль відіграє рідна мова в розвитку особистості?

— Коли і як ми впливаємо на співрозмовника?

— Чи виявляється в спілкуванні рівень культури мовлення? Як саме?

— Наведіть приклади мовних засобів впливу на людину під час спілкування.

● Інтерактивна вправа «Мікрофон».

— Людина володіє культурою спілкування, якщо...